

Nr 182.

Af herr **Jonsson** i Hökhult, om *skrifvelse till Kungl. Maj:t angående inrättande af ett penninglotteri för främjande af invalid- och ålderdomspensionering.*

Genom kännedom om de utländska lotteriernas verksamhet i vårt land och de stora summor penningar, som dessa lotterier årligen draga till sig från svenska medborgare, tränger sig den tanken alltmer fram: hvad hafva vi att göra för att förhindra vårt folk från att spela på utländska lotterier, och böra vi inrätta lotteri?

Att inrätta ett statslotteri för att därigenom bereda staten inkomst böra vi nog icke göra. Det kan ej vara lämpligt, att staten skulle draga vinst på spellustan. Lyckligast vore nog, om inga lotterier funnes till. Spellustan kan lätt blifva en passion att genom äfventyrliga spekulationer söka förvärfva sig bärning med åsidosättande af att genom arbete förvärfva sig medel därtill. Den vinst, några få lotterispelare göra, är förutsättningen för att största delen gör förlust.

Men när man ser, hvilket begär, som ändock finnes efter att spela på lotteri, att många kunna försaka det allra nödvändigaste genom att taga den sista slant, de hafva, för köp af lotter, och agenters skicklighet för utländska lotterier att genom allehanda förespeglingar om stora vinster förskaffa sig en stor kundkrets bland vårt folk, som årligen gifver ut åtskilliga millioner kronor till dessa utländska lotterier för att möjligen vinna en stor vinst, som i de flesta fall blir ingen, så får man klart för sig, att något måste göras för att om möjligt i någon mån hämma denna lotteriverksamhet här i landet.

Tillstånd har äfven meddelats för inrättande af inhemska lotterier för olika ändamål, såsom till exempel idrott, byggande af teatrar, pensionering af teatrarnas personal, hvilka icke kunna hafva något allmänt intresse.

Det torde nog icke vara lätt att finna något verksamt medel att
Bih. till Riksd. Prot. 1910. 1 Saml. 2 Afd. 2 Band. 70 Häft. (Nr 182, 183.) 1

hämna spellustan eller att förhindra de spelande att spela på utländska lotterier, hvarigenom stora summor penningar gå till utlandet, hvaraf möjligen en ringa del återkommer på grund af vinst.

Under sådana förhållanden börjar man allvarligt fundera och fråga sig, hvad är att göra för att kunna bevara åt vårt eget land de stora summor penningar, som gå till utlandet genom lotteri. När vi i alla fall lämna tillstånd för lotteriverksamhet här i landet, borde Riksdagen taga lotterifrågan om hand och ordna den så, att den kan blifva till fördel för det allmänna, samt att vinsten komme att användas för något allmännyttigt ändamål för vårt folk.

För att vårt folk skall dragas ifrån att spela på utländska lotterier blir det nog nödvändigt, att vi själfva inrätta lotteri, så att förtjänsten af lotteriets verksamhet kommer vårt folk till godo. Om vi få ett lotteri så anordnad, att vinsten däraf kommer att användas för ett så behjärtansvärdt ändamål som till invalid- och ålderdomspensioneringen för vårt folk, då skall nog största delen afstå från att spela på utländska lotterier utan hellre föredraga att spela på vårt egna lotteri för den goda sakens skull, såvida nog många dragningar komma till stånd hvarje år, och tillräckligt antal lotter till hvarje dragning finnes. På så sätt kunna vi säkrare hafva utsikt att få behålla största delen af de penningar, som nu gå till utlandets lotterier.

Åstundan att göra goda affärer och få stora vinster däraf har gripit mången af vårt folk. Men största delen af vårt lands innevånare är icke i den ekonomiska ställning, att det finnes möjlighet för desamma att göra sådana affärer med stora vinster. Den enda utvägen för den stora allmänheten att spekulera på vinst och därigenom vinna rikedom är då att köpa en lott i något lotteri för att få någon om än ringa utsikt till vinst.

Det påstås, att det är de mindre bemedlade som mest spela på lotteri. Är förhållandet verkligen sådant, kan det vara mycket lämpligt att få till stånd ett lotteri för invalid- och ålderdomspensionering, då genom denna lotteriverksamhet i vårt land vårt folk får på så sätt bidra till sin egen pensionering.

Genom att inrätta ett penninglotteri, stående under statens kontroll och förvaltning med dess vinsts användande till invalid- och ålderdomspensionering för vårt folk, bidra vi till att förverkliga den uppgiften att bereda möjlighet till och påskyndande af vårt folks ålderdomspensionering. Denna uppgift böra vi icke släppa, förrän den är genomförd. Det bör ligga i allas intressen att bidra till landets innebyggares pension.

Det är icke alla, som kunna komma i åtnjutande af den stora förmånen att få vara statens tjänstemän och få uppbära sin säkra bestämde lön, hvad som än inträffar, och efter erhållet afsked ingenting annat hafva att göra än kvittera ut och mottaga sin pension.

Hvarje god, ärlig, arbetsam och ordentlig samhällets medborgare, som troget gör sin plikt, gör en god insats i fosterlandets tjänst, och hvar och en bidrager inom sitt särskilda område till statens understöd och bästa. Alla samhällets medborgare tillhöra en och samma samhällskropp, fast hvarje lem i denna kropp har fått sin särskilda uppgift att fylla. En mycket stor del af samhällets medlemmar har fått till sin uppgift att arbeta i jorden, i ladugården, i skogen, i fabriken, i verkstaden, i köket, i kammaren och på många andra särskilda områden i lifvet, och deras arbete är på sitt sätt lika nödvändigt för samhället som deras, hvilka mera direkt arbeta i statens tjänst. Vi behöfva hvarandras hjälp på hvarje plats i lifvet; och hvar och en medborgare bidrager i sin mån till att tjäna staten och fosterlandet.

Då våra förfäder hafva varit så omtänksamma, att de sörjt för, att alla de, som direkt tjäna staten, få pension, böra vi af omtanke för de samhällets medlemmar, som indirekt tjäna staten, sörja för, att de så fort som möjligt äfven kunna erhålla pension.

Det är särskildt ett stort behof för dem att komma i åtnjutande af pension, som blott ha inkomst från sitt arbete till sin och sin familjs uppehälle och underhåll. De få nog i regel icke något öfver att afsätta till sitt uppehälle att lefva af på ålderdomen, som råkat ut för olyckor eller förlorat sin egendom. När dessa icke längre orka arbeta och icke ha någon annan inkomst att lefva af, för dem ter sig nog ålderdomen tung och mörk under sådana förhållanden.

Om vi inrätta ett lotteri, så att de, som i alla fall icke vilja afstå ifrån att spela på lotteri, kunna få tillfredsställa sin spellusta på ett lotteri inom landet så ordnadt, att vinsten däraf afsättes till en fond att förvaltas af staten, afsedd för ett så välgörande ändamål som till invalid- och ålderdomspensionering, och när denna fond, tillsammans med de af staten afsatta medlen för samma ändamål, blir stor nog att användas för en allmän invalid- och ålderdomspensionering för vårt folk, som hufvudsakligen hela sitt lif varit bosatt i vårt land och arbetat för fosterlandets väl, så synes det mig lämpligt att få till stånd en pension per individ af t. ex. 300 kronor årligen efter 65 års ålder i enlighet med de närmare bestämmelser, Kungl. Maj:t och Riksdagen framdeles komma att besluta.

Om vi så göra, då hafva vi löst lotterifrågan på det bästa sätt,

som vi för närvarande möjligen kunna göra, och bidra och påskynda äfven att lösa den stora uppgiften att bereda pension för vårt folk på ålderdomen. En sådan åtgärd skulle nog äfven verka hämmande mot emigrationen.

Jag vågar mig emellertid icke på att föreslå detaljerna för lotteriets anordning, därtill fordras särskild utredning, som bäst af Kungl. Maj:t kan verkställas.

Denna utredning bör omfatta grunderna för lotteriets inrättande, hur många dragningar hvarje år, lotternas antal till hvarje dragning, den af lotteriet uppkomna vinstens förvaltning, och, om det synes lämpligt, vid hvilken ålder pensioneringen skall taga sin början, med hur stort belopp pension till hvar och en bör utgå och hur stor fond som behöfs för att den skall kunna bestrida utgifterna för denna pensionering samt för öfrigt allt, som står i sammanhang med och berör denna fråga.

På grund af hvad jag sålunda anfört, får jag vördsamt föreslå,

att Riksdagen behagade besluta i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, det täcktes Kungl. Maj:t snarast möjligt låta utarbета och för Riksdagen framlägga förslag till upprättande af ett under statens kontroll och förvaltning stående permanent penningelotteri, hvars vinstmedel eller afkastning skall afsättas till en fond, med ändamål, att när den tillsammans med invalid- och ålderdomspensioneringsfonden blifvit stor nog, räntan däraf användes till allmän invalid- och ålderdomspensionering för vårt folk.

Stockholm den 2 februari 1910.

J. A. Jonsson.
